

Sociálne a kultúrne aspekty súfizmu

Podoby islamskej mystiky

Osmanská ríša

- 15. – 17. St. - misionárska činnosť, charita, socio-kultúrna funkcia
- Waqf - náboženská dotácia

Osmanská ríša

- 15. a 16. st. Vrcholné obdobie prosperity
- 1453 - dobytý Konštantínopol
- Janičiari (turecky *Yeniçeri*) - členmi elitných vojenských oddielov stáleho vojska Osmanskej ríše od 14. St. do r. 1826.
- „vojsko chlapcov“, *devşirme*
- Mehmed II – reformy, spätosť s janičiarimi
- 10. Novembra 1444 - bitka pri Varne

Osmanská ríša

- Selim I. – rozšíril V a J hranice – Egypt, Sýria, Palestína
- Sulejman I. – 1521 obsadil Belehrad, po tom J a centrálné časti Uhorska; 1526 vyhral bitku pri Mohácsi
- 1566 sa začali krízové tendencie
- 17. St. Stagnácia

Bektašija

- konverzia anatolských nomádskych kmeňov na islam
- sociálna a emocionálna podpora nových konvertitov
- 19. St. zdroj podpory pre mladoturkov a Turecký nacionalizmus
- propaganda a nástroj na rýchlu konverziu obyvateľstva
- Ovplyvňovanie a spolupráca s janičarmi

mewlewíja

- Tur. Mevlevi
- Charita, umelecká základňa
- Kultúrne, náboženské a študijné centrum
- Verejná kuchyňa

Verejné kuchyne

- 14. – 19. st. Vznik v Osmanskej ríši
- imaret
- z M. učenia a jeho životného štýlu
- 5 pilierov viery, jeden pilier = dávanie almužny
- dve kategórie charity:
 - 1. povinná almužna – zakát
 - 2. dobrovoľné darovanie - sadaqa

Verejné kuchyne

- waqf (náboženská dotácia) – typ almužny sadaqa
- Osmanský projekt usídľovania, kolonizácie a urbanizácie

Zdravotná starostlivosť

- = docielené alebo zamýšľané zdravotné účinky určitého nábožensky motivovaného jednania v islamskej ľudovej kultúre
- Ibn Chaldún (z. 1406) - potreba lekárskej starostlivosti skôr v mestách ako v púšti
- Prví lekári v islamskom mestskom prostredí: nestoriánski kresťania
- Galénos – „pečať lekárov“

Zdravotná starostlivosť

- Mongolský vpád, nepokoje: stagnácia
- Ľudové praktiky v medicíne
- 3 druhy námietok:
 1. Rovnako ako logika - medicína cudzieho, pohanského pôvodu
 2. Prevádzkujú aj nemoslimskí praktici napríklad kresťania a židia
 3. Nelegitímny zásah do Božieho predurčenia

Zdravotná starostlivosť

- Ghazzalí - Oživenie vied náboženských
- 3 druhy liečebných prostriedkov:
 1. Prostriedky pôsobiace iste
 2. Lieky, ktoré pôsobia pravdepodobne
 3. Lieky účinné len vo fantázii

Zdravotná starostlivosť

- prorocká medicína (tibb nabawí)
- Súfijská liečiteľská prax: čišíja a naqšbandíja
- zdravotný prostriedok – Korán
- amulet (tawídh)
- modlitba

Zdravotná starostlivosť

- Strava:
- sawm dáwúdí „dávidovský pôst“
- avicennovská teória: ľudské telo:
zmes 4 štiav; uplatňujú sa 4 základné
kvality (horúci, studený, suchý, vlhký)

Pôst a jedlo

- nie je dôležitý akt, ale úmysel
- Je možné prerušiť pôst, ak to poteší spolustolovníka
- Pomáhať druhým je nad pôstom

Charitatívna činnosť a chudoba

- Makkí, Attár a Ghazzalí: tri skupiny chudobných:
 1. Tí, ktorí o nič neprosia a keď dostanú, tak odmietnu
 2. Tí, ktorí o nič neprosia, ale keď dostanú, neodmietnu
 3. Tí, ktorí žobrujú

Charitatívna činnosť a chudoba

- Al-Qušajrí: Risála
- mysticko-etická tradícia malámatíja – od 9. st.
- ...budú bojovať na ceste Božej a nebudú sa báť výčitiek nikoho... (5:54)
- Správanie tak, aby boli káraní